

Sukeltaminen viihdeteollisuudessa: Suuri sininen

TAUSTATIETOA ja FAKTAA ELOKUVASTA

60- ja 70-luvuilla vapaasukelluksen maailmanmestarit [Jaques Mayol](#) ja [Enzo Maiorca](#) kohtasivat pinnan alla rikkoen toistensa ennätyksiä. Heidän saavutuksensa jättivät tuon ajan lääketieteen asiantuntijat sanattomiksi ja toivat vapaasukelluksen suuren yleisön tietoisuuteen. Ranskalainen Mayol oli lopulta se, joka voitti italialaisen, ja hänestä tuli ensimmäinen yli sadan metrin syvyyteen sukeltanut vapaasukeltaja. Mayolia pidetään myös nykyaikaisen vapaasukelluksen isänä, ja nimenomaan hänen ympärilleen elokuvaohjaaja Luc Besson loi vuonna 1987 ensimmäisen kulttielokuvansa [Suuri sininen](#).

ELOKUVA

Suuri sininen on näkymiltään niin valtava ja unenomainen, että se saattaisi kuvata minkä tahansa elollisen olennon piilotajuntaa, alkaen ihmisestä aina bakteereihin saakka. Mukana on vahva surrealistinen tunnelma läpi koko elokuvan Mayolin (Jean-Marc Barr) unelmoinnista Enzon naamioon (Maiorcaa esittää erinomainen Jean Reno) sekä juomiskohtaukseen, joka tapahtuu uima-altaan pohjalla iltapuvuissa. Tyypilliseen Besson-tyyliin lähes kaikki hahmot ovat karikatyyreja, mukaan lukien Rosanna Arquetta, joka liikkuu ajoittain kuin sätkynukke. Samoin karrikoiden esitetään myös italialaiset hahmot sekä kilpailutuomarit. Merellä tilanteet muuttuvat kuitenkin vakaviksi, ihmiskehot hyperventiloivat, laskeutuvat alas, nousevat ylös ja tanssivat. Ihmisten kehot tanssivat delfiinien kanssa. Erityisesti tanssii aineettoman oloinen Barr-Jaques Mayol. Hän on elokuvassa ensimmäinen, joka havaitsee ihmisen ja delfinin väliset fysiologiset yhtäläisyydet. Tämä tapahtui myös todellisessa elämässä. Mayol loi pohjan sekä nykyaikaiselle

vapaasukellukselle että veren siirtymisilmiötä tarkastelevalle tieteelliselle tutkimukselle.

Juonen kulku seuraa eri ajankohtia, henkilötyyppejä, hahmoja ja tapahtumia noudattaen taiteellista vapautta: kumpikaan sukeltajista ei nimittäin saavuttanut 122 metriä todellisessa elämässä. Jacques Mayol ja Enzo Maiorca rikkoivat itse asiassa toistensa ennätyksiä paljon pidemmän ajanjakson aikana, eikä tämä tapahtunut juuri koskaan samassa kilpailussa.

Suuri sininen on kuitenkin elokuva, joka ei juonta lukuun ottamatta ylitä taiteilijan vapauden rajoja. Tapahtumat, näkymät ja konfiguraatiot mukailevat päinvastoin taidokkaasti tiettyjen ajankohtien teknisiä ja fysiologisia realiteetteja. Turvasukeltajat esittelevät eri syvyyksissä asianmukaisia laitekoonpanoja, ja elokuvassa on myös maininta 60 metrin rajasta liittyen ilman käyttöön pohjakaasuna. Turvasukeltajien tulee tätä syvemmällä käyttää seoskaasua. Laskeutumisköysi, kelkka ja nostosäkki ovat oikeita tai hyvin samanlaisia kuin 80-luvulla käytössä olleet välineet.

ELOKUVAN ANTI

Suuri sininen -elokuvan yleisö muodostuu joko jo sukeltavista henkilöistä tai niistä, joista pian tulee sukeltajia. Besson sirottelee elokuvassaan sinne tänne helmiä harrastajille sekä syöttejä aloittelijoille. Elokuvassa on mahdollista nähdä maailma sukeltajan näkökulmasta koko 360 asteen laajuudelta. Yksi aivan ensimmäisistä kohtauksista kuvaa pelastusta hylyn uumenista. Unohtumaton on myös Perussa tapahtuva sukellus jään alla. Entäpä sitten kohtaaminen sukelluskellossa, jossa hahmot kuulostavat ihan Aku Ankalta heliumin hengittämisestä johtuen? Maininta voi myös yölliset sukellukset lahdella delfiinien kanssa. Kaikki kohtaukset ovat sellaisia, että ne voivat temmata mukaansa myös ne, jotka eivät ole innostuneita

sukeltamisesta. Niillä puolestaan, jotka jo ovat sukeltajia, on mahdollisuus päästä nauttimaan näistä näkymistä yhä uudestaan runsain mitoin. Elokuvaa voi joko rakastaa tai vihata, mutta kyseessä on kuitenkin ehdottomasti kulttielokuva kaikille niille, jotka kykenevät näkemään merenpinnan alle kätkeytyvän maailman peilinä, joka heijastaa yleistä sisäistä tilaamme. Pinnanalainen maailma on ihmisen ja luontokappaleidensa ikaikaisten suhteiden näyttämö.

TUNNETTUJA LAINAUKSIA

"Roberto: räpyläni!" Ensimmäinen lause, jonka Jean Reno laushti alkuperäisessä versiossa epäaidolla italian kielellä. Lause on niin väärin, että siitä on tullut *meemi*.

"Tässä on perheeni", sanoo Jaques näyttäessään Rosanna Arquettelle lompakossaan olevaa kuvaa delfiineistä.

HAUSKA TIETÄÄ

- Christophe Lambert valittiin aluksi Mayolin rooliin, mutta ensimmäisten sukellusten jälkeen hänen oli pakko luopua roolista korvatulehduksen takia.
- Luc Besson on itse sukeltaja ja kahden Club Medin sukelluskouluttajan poika. Hän on kertonut, että hän lopetti sukeltamisen 17-vuotiaana tarkemmin määrittelemättömästä tapahtuman vuoksi.
- Elokuvan kuvauspaikat olivat [oikeita unelmapaikkoja](#): Ios ja Amorgos (Kykladit), Taormina (Sisilian alue), La Raya (Peru), Cannes ja Antibes (Ranskan Riviera) ja St. John (Neitsytsaaret).
- Pelastuskohtauksessa oleva hylky on Olympia, joka on edelleen karille ajautuneena Liveroslahdella Amorgos-saarella.
- Besson esitteli projektinsa Jacques Mayolille Marseillessa vuonna 1983, ja viimeksi mainittu osallistui käsikirjoituksen laatimiseen.

Ennen lähtöäsi muista vielä varmistaa, että DANin jäsenyytesi on edelleen voimassa. Jos se ei ole, liity nyt DANiin tai uusi jäsenyytesi osoitteessa www.daneurope.org.